

Uchwała nr 18/2020

Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. Środowiska z dnia 15.10.2020 r.

skierowana do Prezydenta Miasta Krakowa oraz Rady Miasta Krakowa

Apel o wykup terenów zielonych pod parki miejskie

Zwracamy się z apelem o zagwarantowanie w budżecie Miasta Krakowa na rok 2021 środków finansowych na wykup terenów pod nowe parki miejskie. Rocznie na ten cel powinno się przeznaczać kwotę rzędu minimum 200 mln zł, co stanowi ok. 4% budżetu miasta. Tylko w ten sposób będzie można zatrzymać proces zabudowy gruntów, które powinny być przeznaczone na parki. Obecnie mamy kuriozalną sytuację: Kraków dynamicznie się rozwija, powstaje olbrzymia ilość budynków wielorodzinnych i jednorodzinnych, a w planach miejscowych nie rezerwuje się odpowiednich powierzchni niezabudowanych terenów zielonych. Standardem w planowaniu przestrzennym powinno być wiązanie rozwoju zabudowy miejskiej - wielorodzinnej i jednorodzinnej - z adekwatną do wielkości zabudowy powierzchnią parków. Zwracamy uwagę, że liczne, interdyscyplinarne badania naukowe wskazują na kluczowe znaczenie kontaktu z przyrodą dla prawidłowego rozwoju społecznego i intelektualnego dzieci i młodzieży oraz dla zdrowia fizycznego i psychicznego ludzi w każdym wieku. Kontakt z przyrodą potrzebny jest nie tylko okazjonalnie, ale na co dzień, a zróżnicowane tereny zielone powinny być zlokalizowane w bliskim zasięgu, a nie tylko poza miastami. Muszą również być wystarczająco duże. Badania wskazują na szczególnie istotne znaczenie dostępności parków o powierzchni minimum 4 ha dla zapewnienia mieszkańcom możliwości rekreacji i komfortu życia.

Trzeba również podkreślić, że odpowiednio duże tereny zielone, szczególnie zadrzewione, są niezbędnym elementem adaptacji miasta do szybko postępującego kryzysu klimatyczno-ekologicznego, związanego m.in. z przedłużającymi i nasilającymi się falami letnich upałów, niosącymi poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Zagrożenie to znacznie wzrasta na terenach gęsto zabudowanych i ubogich w zieleń – temperatura asfaltu w nieosłoniętym drzewami terenie jest około 20°C wyższa, niż otoczenia, a miejska wyspa ciepła potrafi mieć temperaturę o kilkanaście stopni wyższą, niż zielone obrzeża miasta

Sytuacja w Krakowie robi się coraz bardziej dramatyczna. Tereny, na których powinny powstać parki, są dzielone na mniejsze działki i zabudowywane tak, że w wielu miejscach już praktycznie nie jest możliwe wydzielenie terenów pod parki o powierzchni co najmniej 4 ha. Ten stan pogłębia jeszcze kierowanie ogromnych środków na doposażenie istniejących parków, zamiast w pierwszej kolejności na wykupy terenów pod niezbędne parki. W konsekwencji kolejne tereny przyrodnicze nikną pod zabudową i dostęp do zieleni w Krakowie z roku na rok coraz bardziej spada.

Chcemy, aby urzędnicy odpowiedzialni za przyszłość Krakowa przeznaczali środki gromadzone z naszych podatków, na wykupy terenów z przeznaczeniem ich na parki, które zapewnią nam godne życie w mieście. Takie działania zostały wpisane w programie rozwoju zieleni zawartym w dokumencie: Kierunki rozwoju i zarządzania terenami zieleni w Krakowie na lata 2019 – 2030, przyjętym przez Prezydenta Krakowa w 2019 r., który zakłada co najmniej 10 m kw. terenów zielonych na jednego mieszkańca a także zgodne ze standardem Europejskiej Agencji Środowiska, według którego parki powinny znajdować się nie dalej niż 300 m w linii prostej od miejsca zamieszkania. Niestety, podejmowane decyzje planistycznie nie zapewniają tych minimów.

Dlatego apelujemy: należy pilnie opracować wieloletni plan wykupu gruntów pod nowe parki, czyli:

1. Zagwarantować w wieloletniej prognozie finansowej przeznaczanie co roku na wykup terenów zieleni 4% całkowitego budżetu miasta, ale nie mniej niż 200 milionów złotych.
2. Ustalić tereny, gdzie w tej chwili brakuje parków o powierzchni minimum 4 ha w odległości 300 metrów od terenów zabudowanych, a następnie:

a) wyznaczyć tereny pod nowe parki, które można ustanowić natychmiast, zgodnie z przeznaczeniem wskazanym w Studium Zagospodarowania Przestrzennego (Studium) oraz w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP).

b) wyznaczyć tereny pod nowe parki, tam gdzie aktualne dokumenty planistyczne przewidują zabudowę. Takie działanie będzie wymagało punktowych zmian Studium, a w niektórych przypadkach - również korekty obowiązujących MPZP. Tylko dzięki takim działaniom Urząd Miasta uzyska prawne możliwości wykupu wskazanych gruntów na drodze wyłączenia, czyli bez zgody właściciela, choć zgodnie z ich wartością rynkową.

3. Zrewidować obecną politykę finansową miasta w zakresie zieleni, tak, aby priorytetem było zapewnienie nowych przestrzeni parkowych mieszkańcom, a nie "rewitalizacja" istniejących parków, ponieważ poprzez takie działania nie przybywa nowych przestrzeni zielonych i upały nie stają się łżejsze, a powietrze czystsze.

4. Prowadzić szeroką akcję edukacyjną skierowaną do mieszkańców, wyjaśniając, dlaczego tak ważne są inwestycje w nowe tereny zielone w mieście, zwłaszcza na gruntach, które pierwotnie w planach były przeznaczone pod zabudowę.

dr inż. Tomasz Fiszer
Przewodniczący KDO ds. Środowiska